Årsmøtesak 2002

Publiseringsgrad og avklaring av ansvarsforhold i forbindelse med oppbevaring og publisering av sensitive opplysninger fra "Prosjekt 1995-2004" og eventuelt kommende prosjekter i regi av NOF avd. Aust-Agder som gjelder truete fuglearter i Aust-Agder.

Definisjon:

Med "truete" fugler menes fuglearter som opptrer som sjeldne hekkefugler i fylket og/ eller som av ulike årsaker kan være etterstrebet i faunakriminalitetssammenheng.

Offentliggjøring

a) Argumenter for å offentligjøre så mye som mulig av materialet som samles inn.

Statlige og kommunale etater, samt skogbruksnæringen kan gjøre bruk av opplysningene under planlegging av ulike naturinngrep slik at hekkeplasser og hekkeområder (herunder også spillplasser til hønsefugl) til truete arter spares. Det finnes blant annet et ferskt eksempel der informasjon til kommunen trolig kunne hindret mislykket hekking hos vandrefalk. Skogeierforeningene har egne miljø-sertifiseringskrav og nekter å ta imot tømmer fra hogster som har berørt spesielle forekomster av vilt eller naturtyper. Politietaten vil få muligheten til å bidra i overvåkningen av spesielt utsatte lokaliteter. Dette vil neppe bli en prioritert oppgave hos politiet, men kan kombineres med andre tjenesteoppdrag. For å legge forholdene bedre til rette har NOF avd. Aust-Agder innledet et samarbeid med politiet for å lette utvekslingen av informasjon. Lokal-befolkningen er ofte opptatt av hva som finnes i deres nærområde og opptatt av å ta vare på det og beskytte det. De får gjerne et eieforhold til spesielle forekomster av skog, blomster, fugl med mer. Det er en generell holdningsendring i forvaltningen av sjeldne arter som går mot at stadig mindre materiale skal hemmeligholdes. I bøkene til de nasjonale atlasprosjektene i Sverige og Danmark er henholdsvis 6 og ca. 25 arter publisert med grovere detaljeringsgrad enn 5 x 5 km.

b) Argumenter mot offentliggjøring av hekkefunn av en del arter i Aust-Agder.

Det kan bli et problem at opplysninger spres på for mange personer i forvaltningen. «Løsmunnete» saksbehandlere vil alltid være en risiko, og de kommunalt ansatte som skal jobbe med disse sakene har svært ulike holdninger til sitt arbeid. Aviser grafser i kommunale forvaltningssaker (ferskt eksempel i Agderposten) og slår dem opp

som nyhetssaker. Egg- og ungesamlere oppsøker reir av sjeldne fugler, og rovfuglbekjempere dreper unger og voksenfugl. Nysgjerrige privatpersoner, herunder lokalbefolkning og generelt naturinteresserte kan spolere hekkinger ved at fugler forstyrres i kritiske faser av hekkeperioden. Aust-Agder er et stort fylke med store ubebygde arealer. Dermed er de fleste aktuelle lokalitetene ubeskyttede og umulige å holde god oppsikt med (men på den annen side er mange hekkelokaliteter relativt utilgjengelige).

c) Fylkesmannen, den aktuelle kommunen og andre arealplanleggende etater (i forbindelse med utbygging av veier og kraftgater og skogbruksplanlegging) skal ha tilgang på detaljert informasjon.

Fylkesmannen skal ha tilgang til all informasjon, herunder konkret plassering av hekkefunn av samtlige arter (nødvendig bare for arter der hekkeplassen er viktig og reirområde ikke må forstyres eller ødelegges), slik at disse opplysningene kan brukes av etater i planleggingsøyemed for å unngå at områdene ødelegges. Personer som gjennom sitt arbeid gjør seg kjent med slikt sensitivt materiale har taushetsplikt, og de må heller ikke vise eller utlevere slikt materiale til uvedkommende eller bruke det i privat regi (Fylkesmannen har per i dag bare mottatt rapportene og ikke noe digitalt materiale). Grunneier har på forespørsel rett til å få vite om hekkefunn av arter på sin grunn som er unntatt offentlighet, men har også taushetsplikt.

d) Forslag til detaljeringsgrad angående publisering av truete fuglearter i Aust-Agder.

På bakgrunn av de innspill som er kommet fra personer i foreningen, og de signaler vi har mottatt fra andre hold (bl.a. NOF sentralt, Fylkesmannen i Aust-Agder og DN) i den siste tiårsperioden har styret utarbeidet følgende forslag til vedtak i saken:

Naturgeografiske regioner eller kun regionvis (antall par): havørn, kongeørn, jaktfalk, vandrefalk, sivhauk, trane, hubro og snøugle.

10x10 km : smålom, storlom, dvergdykker, toppdykker, fiskeørn, vepsevåk, myrhauk, hønsehauk, dobbeltbekkasin, tyvjo, isfugl og pirol.

5x5 km: grågås, gravand, knekkand, brunnakke, toppand, svartand, laksand, musvåk, fjellvåk, tårnfalk, lerkefalk, dvergfalk, jerpe, vaktel, vannrikse, åkerrikse, sivhøne, sothøne, sandlo, dverglo, småspove, storspove, gluttsnipe, myrsnipe, svømmesnipe, fjelljo, rødnebbterne, teist, jordugle, haukugle, skogdue, nattravn, gråspett, hvitryggspett, tretåspett, trelerke, fjellerke, såerle, vintererle, svartrødstjert, gresshoppesanger, sivsanger, myrsanger, skjeggmeis, varsler, lavskrike, nøttekråke, kornkråke, stillits og hortulan.

Kommentar:

Mange av artene plassert i 5 x 5 km-kategorien er lite ettertraktet for fauna-kriminelle. Eggsamling er kanskje et problem, men trolig lite utbredt i fylket nå. Mange av de aktuelle artene med foreslått publiseringsgrad 5x5 km flytter dessuten en god del på seg fra år til år. Status kan imidlertid endre seg for en del arter på sikt. For eksempel kan noen relativt vanlige arter i dag bli sjeldnere, mens mer tilfeldige hekkearter hos oss kan bli vanligere og årvisse på noen lokaliteter. Også samfunns-situasjonen og folks holdninger endrer seg over tid. En vedtatt liste er derfor ikke endelig, men bør jevnlig tas opp til vurdering f.eks. hvert femte eller hvert tiende år. Styret foreslår er revurdering av listen hvert 5. år.

Ansvarsforhold ved oppbevaring og eventuell utlevering av atlasmateriale, herunder også sensitivt materiale.

a) Ansvar for og oppbevaring av atlasdataene.

Prosjektleder er ansvarlig for oppbevaring av innsamlet informasjon (datafiler, kart, rapporter, brev, notater m.m.) inntil prosjektet ansees som avsluttet. Det må oppbevares forsvarlig på datafiler og med en sikkerhetskopi på et annet sted. Frasier prosjektleder seg ansvaret for materialet, overlates det til styret som peker ut en etterfølger som må følge de samme retningslinjer som sin forgjenger eller nye retningslinjer godkjent av NOF avd. Aust-Agder. Etter prosjektets avslutning, det vil si når sluttrapport foreligger, overtar styret materialet og ansvaret for dette. Datafiler må oppbevares nedlåst og brannsikkert.

b) Utlevering av atlasmateriale på forespørsel.

Mottar prosjektleder forespørsler om arter som er publisert med detaljeringsgrad 5x5 km, avgjør vedkommende selv etter en helhetsvurdering om informasjonen skal gis ut så lenge materialet ikke skal nyttes kommersielt. Mottar prosjektleder forespørsler om arter som er publisert med detaljeringsgrad 10x10 km eller grovere, konsulteres styret før eventuell tillatelse gis.

c) Rettigheter.

NOF avd. Aust-Agder har rettighetene (opphavsretten) til atlasmaterialet i sin helhet. Informantene kan trekke tilbake data fra databasen fram til prosjektets feltarbeid avsluttes (31.12.2004). Dette gjelder ikke arter som publiseres med detaljeringsgrad 5 x 5 km og som ikke er nevnt i opplistingen under pkt 1. Hele eller deler av materialet kan ikke brukes av privatpersoner, firmaer, institusjoner eller andre til egen økonomisk vinning. Dette gjelder også en eventuell sluttrapport fra prosjektet som måtte bli laget av prosjektleder. Eventuelt overskudd tilfaller NOF avd. Aust-Agder.

Styret i NOF avd. Aust-Agder